

УДК 633.2.031

Сметана С.І., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник відділу кормовиробництва
Інститут сільського господарства Карпатського регіону України НААН
E-mail: sergijismetana@gmail.com

ПРОДУКТИВНІСТЬ СІЯНИХ ТРАВСТОЇВ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СКЛАДУ ТРАВСУМІШОК ТА УДОБРЕННЯ

В Україні велика різноманітність ґрунтових умов. Все це потребує відповідного набору багаторічних трав. Для створення сіяних бобово-злакових травосумішок у зоні Полісся та Лісостепу доцільно обирати такі інтенсивні види: із злакових кострицю лучну й очеретяну, грястицю збірну, пажитницю багаторічну, райграс високий, мітлицю велетенську, лисохвіст високий, тимофіївку лучну, пирій безкореневищний, а з бобових конюшину лучну, рожеву, лядвенець рогатий, чину лучну, еспарцет посівний, люцерну посівну.

Метою наших досліджень є добір багаторічних бобових трав та бобово-злакових травосумішок для ліквідації дефіциту білка, який склався в системах кормовиробництва, формування лучних травостоїв сінокоісного використання, підвищення їх продуктивності та зміни основних агрофізичних показників ґрунту під впливом мінерального удобрення.

Особливої актуальності набуває вивчення видових і сортових особливостей багаторічних бобових і злакових трав, їх реакції на агроекологічні умови вирощування та виявлення основних закономірностей формування агрофітоценозів й розробка ефективних прийомів управління їх продуктивністю на основі удосконалення видового складу травосумішок, доз мінеральних добрив,

режимів використання травостоїв та прийомів інтенсифікації біологічної азотфіксації в агрофітоценозах з бобовими і злаковими травами.

Наведено результати досліджень з вивчення впливу мінерального добрива на формування кормової продуктивності сіяного бобово-злакового травостою, а також його ботанічного і видового складу.

Сформовані травостої багаторічних злакових трав з потенційно високою продуктивністю придатні для отримання високоякісної, дешевої кормової сировини бобово-злакових трав як на зелений корм, так і для заготівлі сіна.

За збором зеленої маси найвищу продуктивність забезпечила перша травосумішка при повному мінеральному удобренні в нормі $N_{45}P_{60}K_{90}$ – 36,5 т/га.

Застосування комплексу досліджуваних факторів, зокрема внесення $N_{45}P_{60}K_{90}$, дозволило одержати найвищий врожай сухої речовини (7,3 т/га) з достовірним приростом до контролю 13,5%.

Встановлено найвищу густоту стояння рослин лучних травостоїв за органічного виробництва кормової сировини, яка становила 1812-1844 пагони/м² і зафіксована на травостоях, що склалися із таких компонентів, як грястиця збірна, пажитниця багаторічна, тимофіївка лучна, конюшина лучна, лядвенець рогатий.

УДК 633.11:631.527:581.16

Солонечна О.В., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник
Рябчун В.К., кандидат біол. наук, старший науковий співробітник, заступник директора з наукової роботи з генетичними ресурсами рослин
Музафарова В.А., кандидат с.-г. наук, завідувач лабораторії генетичних ресурсів зернових культур;
Інститут рослинництва ім В.Я. Юр'єва НААН України
E-mail: ncpgru@gmail.com

СЕЛЕКЦІЙНА ЦІННІСТЬ ЗРАЗКІВ ЯРОЇ ТВЕРДОЇ ПШЕНИЦІ ЗА КРУПНІСТЮ ЗЕРНА

Селекція ярої твердої пшениці направлена на створення нових високопродуктивних сортів, які поєднують в своєму генотипі важливі біологічні та господарсько-цінні ознаки. Одним із важливих структурних елементів, що визначає продуктивність сорту є маса 1000 зерен, яка характеризує крупність та виповненість зернівки.

Крупність є важливою характеристикою зерна, адже зі збільшенням крупності зерна збільшується вміст ендосперму, а отже і потенційний вихід кінцевого продукту (борошна або крупи). Ступінь фенотипового прояву даної ознаки визначається генотипом у поєднанні із зовнішніми умовами в період формування та наливу зерна. Крупність зерна є чітко вираженою сортовою особливістю. Більша маса 1000 зерен у сортів високоінтенсивного типу нового покоління.

Метою наших досліджень була оцінка колекційного матеріалу ярої твердої пшениці за масою 1000 зерен та виділення цінних джерел за цією ознакою.

Об'єктом досліджень у 2017-2020 рр. були 305 зразків ярої твердої пшениці різного еколого-географічного походження. Посів проводили ручними та селекційними сівалками ССФК 7 без повторень в оптимальні для культури строки. Норми висіву 4,5 млн. шт./га. Площа ділянок 0,75 м² та 2 м². Ширина міжрядь 15 см. Попередник – горох на зерно. Стандарт висівали через 20 номерів колекційних зразків.

Погодні умови року досліджень характеризувались контрастністю як за температурним режимом, так і за рівнем вологозабезпечення. Погодні умови 2017 та 2019 рр. були сприятливими для розвитку рослин (ГТК 0,74 та 0,94 від-